

ревірляльники. З другого, до переміщення слів, несправедливо відкинутих на периферію лексичної системи мови, в її ядро: іракський *військовик* (поруч з солдат, боєць), *посадовець* (співіснує з іменником чиновник), *поціновувач*, *поціновувач* (що є синонімом шанувальника).

Аналіз лише одного розряду слів=похідних іменників, що називають особи за їхньою професією або належністю до певної партії чи угруповання, у періодиці свідчить про активізацію в сучасній українській мові їхнього творення за допомогою суфіксального способу словотворення і таких її суфіксів, як *-ець*, *-ник*. У багатьох випадках вона зумовлена зростанням політичної активності громадян України, виникненням значної кількості партій і необхідністю називання її членів.

Помітною є перебудова в словотвірній системі мови під впливом перегляду мовних норм, усунення слів, побудованих за тими моделями, продуктивність яких збільшувалася штучно за культивованими зразками російської мови. Водночас зростає кількість слів-запозичень серед найменувань цього типу, відбувається швидке засвоєння, вростання їх у лексикон української мови.

¹Клименко Н.Ф. Неологізми в сучасному українському науково-технічному стилі // Українське мовознавство. – К., 2000. – Вип. 22. – С. 24–25; ²Частотний словник сучасної української художньої прози. – К., 1981. – Т. 2; ³Словник сучасної української мови : У 11 т. – К., 1970–1981. – С. 498.

*Тетяна Михайлова,
Харківський військовий університет*

СИНОНІМІЧНІ ВІДНОШЕННЯ В УКРАЇНСЬКІЙ НАУКОВО-ТЕХНІЧНІЙ ТЕРМІНОЛОГІЇ

Сутність синонімічних відношень у термінології. Сьогодні майже всі вітчизняні та зарубіжні мовознавці визнають природність і неминучість синонімічних відношень між термінами як вияв загальномовних процесів, проте залишаються дискусійними деякі проблеми: з'ясування меж термінологічної синонімії, визначення критеріїв синонімічності в термінології, роль термінів-синонімів, шляхи усунення синонімії з українських терміносистем, особливості фіксації синонімічних термінів у словниках тощо. Така дискусійність зумовлена, на наш погляд, кількома причинами: неоднозначним тлумаченням синонімії в загальнолітературній мові, суперечливим розумінням сутності терміна як лінгвістичної одиниці, відсутністю порівняльних досліджень із синонімії в різних терміносистемах тощо. Досліджуючи синонімію в українській науково-технічній термінології (УНТТ), ми користуємося номінаціями "терміни-синоніми", "термінологічні синоніми" й "синонімічні терміни".

Виділяючи синоніми в УНТТ, беремо до уваги насамперед співвіднесеність значення кожного терміна з поняттям. Ми підтримуємо термінологів, які вважають, що терміни-синоніми називають те саме поняття, що, на перший погляд, свідчить про їхню схожість із загальномовними синонімами. Проте терміни номінують наукові поняття, які виникають унаслідок глибокого вивчення природи й сутності явищ, належать до сфери наукового знання, тобто знаходяться на ви-

щому ступені абстрагування; загальноновживані слова здебільшого називають побутові поняття, уявлення, що є узагальненнями нижчого типу, пов'язані із повсякденною діяльністю людини й фіксують лише деякі з істотних ознак предметів та явищ дійсності. Отже, термінологічні синоніми, як і загальномовні, називають одне поняття, але різняться від останніх типом понятійного змісту. Однак для визначення термінологічної синонімії недостатньо вказати на зв'язок термінів-синонімів із одним поняттям, потрібно встановити саме сутність синонімічних відношень у різних терміносистемах, що сприятиме виробленню єдиної теорії синонімії в термінології. На нашу думку, **синонімічні відношення** в УНТТ – це відношення значень, виражені різними термінами, що передають істотні ознаки одного поняття і мають семантичний інваріант.

Аналіз мовного матеріалу засвідчив, що у значеннях науково-технічних термінів-синонімів можливі семантичні відмінності, оскільки у значенні одного із синонімів можуть виділятися не лише спільні семи, але й відмінні. Зауважимо, що в УНТТ таких одиниць небагато. Наприклад, спільною семою для термінів *двигун* і *мотор* є "машина, що перетворює різні види енергії на механічну", однак друга термінологічна одиниця має відмінний семантичний компонент – "обмежена сфера застосування (переважно у транспортних засобах)", на що і вказується у "Словнику синонімів української мови"¹.

Термінологи виділяють синоніми на підставі їхньої семантичної тотожності (рідко – семантичної близькості), що є, власне, критерієм синонімічності термінів. Деякі мовознавці говорять про можливість синонімічних термінів взаємозамінюватися в контексті², визнаючи це теж підставою для виокремлення термінологічних синонімів. Ми вважаємо визначальним у термінології, як і в загальноновживаній лексиці, саме семантичний критерій виділення синонімів. Їхня взаємозамінюваність – це вторинний засіб визначення синонімічності термінологічних одиниць, бо, по-перше, вона є наслідком, а не причиною семантичної спільності термінів; по-друге, взаємозаміна термінів у науковому тексті може відбуватися лише за умови цілковитої тотожності їхньої семантики, а таке буває не завжди, бо ми припускаємо деяку кількість відносних синонімів. Тому синонімічні відношення між термінами виявляємо за допомогою компонентного аналізу їхніх значень, шляхом зіставлення словникових дефініцій, встановлюючи зв'язки цього типу на підставі обов'язкової наявності інваріантної частини семантичних структур і відмінних сем, яких достатньо для розмежування значень різних лексем, але недостатньо для протиставлення понять. Хоч у семантиці синонімічних термінів не завжди можна виділити відмінні семи, підкреслюємо доцільність саме такої методики виявлення синонімічних зв'язків між термінологічними одиницями.

Поняття "термінологічне синонімічне об'єднання". У словниках та наукових працях учені, описуючи терміни-синоніми, умовно поєднують їх у певні групи на підставі зв'язку з одним сигніфікатом й одним денотатом для зручності дослідження. Проаналізувавши вітчизняні та зарубіжні наукові праці з проблем термінологічної синонімії, ми дійшли висновку, що можна говорити про дві позиції вчених. Одні науковці, описуючи синоніми в термінології, оперують мовознавчим терміном "синонімічний ряд"³ (у поодиноких випадках –

"синонімічне гніздо"⁴), виділяючи в ньому термін-домінанту⁵. Слід зазначити, що в термінознавстві рідко аналізуються зв'язки між членами такого термінологічного ряду. Інші ж дослідники вважають недоцільним вводити до обігу термінологічне найменування "синонімічний ряд" (хоч деякі з них уживають назву "дублетний ряд"⁶). Ця позиція обґрунтовується тим, що значна кількість науковців визнає лише явище дублетності в метамові науки, а між дублетами немає тих відношень, які організують синонімічний ряд, немає емоційно-експресивних, стилістичних або відтінкових опозицій.

На наш погляд, у термінології (зокрема в УНТТ) відсутні синонімічні ряди в загальноприйнятому науковому їх розумінні, оскільки між термінами-синонімами немає тієї градації у вираженні спільного значення (від нейтральної термінологічної одиниці до стилістично чи емоційно забарвлених), яка властива загально-вживаним синонімам: *агломерація – спікання; остов магнітопроводу – кістяк магнітопроводу; розгвинчувати – розкручувати; сполучний шланг – з'єднувальний шланг*. Назву "синонімічна пара", яку вживає І.Кочан⁷, теж краще не використовувати через те, що, за нашими спостереженнями, синонімічних термінів може бути три (*непровідники – діелектрики – ізолятори*) або рідше чотири (*сорбент – поглинач – вбирач – усмоктувач*). Але оскільки термін визнається синонімом тільки в тому випадку, коли він співвідноситься з іншим терміном, тотожним чи близьким йому за значенням, то такі синонімічні одиниці під час їх аналізу слід усе ж таки об'єднувати. Тому пропонуємо основною одиницею термінологічної синонімії вважати сукупність термінів, пов'язаних синонімічними відношеннями, і називати її "**термінологічне синонімічне об'єднання**" (ТСО). Члени такого об'єднання, як правило, різняться між собою або походженням, або похідністю й мотивованістю, або давністю функціонування, або вживаністю, що деякою мірою наближає їх до загально-мовних синонімів. Аналіз мовного матеріалу засвідчив, що в науково-технічних ТСО важко виділити домінанту.

І синонімічним рядам у загально-вживаній лексиці, і термінологічним синонімічним об'єднанням властивий динамізм, тобто в них постійно відбуваються якісні й кількісні зрушення, зумовлені розвитком словникового складу мови. Отже, ТСО – це відносно незамкнена синхронічна група термінів, у якій виникають процеси, що спричиняють її зміну внаслідок: а) виходження запозичень чи новостворених питомих термінів; б) вилучення окремих синонімів через невідповідність останніх сучасним вимогам чи нормам сучасної української літературної мови або через вихід з ужитку застарілих термінів тощо. Ми встановили, що термінологічні синонімічні об'єднання в УНТТ, по-перше, динамічніші за лексичні синонімічні ряди, оскільки в них набагато частіше відбуваються зміни, по-друге, вони значно коротші за них: довжина ТСО обмежена і, як правило, складається з двох (рідше трьох, чотирьох) термінів (*кішки – кігті; пульверизатор – розпилювач – розбризкувач; льотчик – пілот – авіатор – літун*), хоча в деяких терміносистемах (нетехнічних) науковці виявляють п'ять і більше синонімів (аж до двадцяти семи)⁸.

Типи термінологічних синонімічних об'єднань. Більшість мовознавців переконана, що в термінології, на відміну від загально-вживаної лексики, іс-

нують лише абсолютні синоніми, тотожні за семантикою. Однак українські термінологи розглядають і відносну, або часткову, синонімію⁹. Відносними вважаються синонімічні терміни, що мають семантичні відмінності¹⁰, які можуть виявлятися в наявності відмінних сем, а також у різній кількості семем. Ми вирізняємо відносні синоніми тільки за відмінними семемами в семантичних структурах синонімів. Такі синоніми виділяються в обмеженій кількості лише в окремих українських терміносистемах: біологічній, музичній, правничій, радіотехнічній, суспільно-політичній¹¹ та деяких інших. Сучасні дослідники російської, німецької та інших термінологій теж відзначають як відношення семантичної тотожності, так і відношення семантичної близькості в автотранспортній, музичній, фонетичній та граматичній терміносистемах¹².

В українській науково-технічній термінології характеризуємо ТСО за двома параметрами: семантичні відмінності та обсяг спільної семантики.

1. За **семантичними відмінностями** виділяємо абсолютні, відносні і комплексні термінологічні синонімічні об'єднання. У досліджуваній термінології переважає абсолютна синонімія, яка загальноживаній лексиці притаманна менше: *видошукач – візир¹, електромонтер – електротехнік, нагвинчувати – навірчувати, розділювач кадрів – обмежувач кадру* тощо. Семантичні відмінності в цих термінах відсутні. Наприклад, термінологічні одиниці *видошукач* і *візир¹* мають значення "пристрій у фото- або кіноапараті для наведення об'єктива на предмет, який фотографують"¹³.

Однак трапляються випадки й відносної синонімії, коли синонімічні терміни називають одне наукове поняття, але різняться відмінною семою: *дрижання – тремтіння; очисник – фільтр; свердло – бур – лопатень*. Так, терміни *очисник* і *фільтр* мають спільну сему "пристрій для очищення", але значення термінологічної одиниці *фільтр* вужче, бо в ньому наявна ще така сема: "очищення лише рідини або газу"¹⁴.

Ми виділяємо в термінології також комплексні ТСО, які складаються з трьох і більше термінів, коли між двома першими можуть бути відношення тотожності, а між першим та третім, другим та третім – відношення відносності: *лебідка – коловорот* (абсолютні синоніми) – *кабестан* (відносний синонім до перших двох); відповідно *транспортер – конвеєр* і *рольганг*. Як свідчить матеріал, кількість таких ТСО в українській науково-технічній термінології є значною, про що свідчить мовний матеріал, поданий у "Словнику синонімів української мови"¹⁵.

2. За **обсягом спільної семантики** виокремлюємо повні (терміни синонімізуються в усіх значеннях) і неповні (терміни синонімізуються лише в окремих значеннях) термінологічні синонімічні об'єднання. Повні ТСО складаються, як правило, з моносемічних термінологічних одиниць (*відеоімпульс – відеосигнал; пустий термінал – німий термінал, розподілювач кадрів – обмежувач кадру*), кількість же повних ТСО, до складу яких входять багатозначні терміни, є незначною: *ієрархія – ступеневість* (3 знач.); *деполяризатор – електроактивна речовина* (2 знач.)¹⁶. Полісемічні терміни вступають у синонімічні зв'язки здебільшого окремими значеннями, утворюючи неповні ТСО: *екран* (4 знач.) – *щит* (8 знач.); *збагачувальник* (1 знач.) – *флотатор* (2 знач.)¹⁷.

Характеристика термінологічних синонімічних об'єднань за походженням. Вітчизняні та зарубіжні термінознавці здебільшого не відокремлюють характеристику термінів-синонімів за походженням від структурної, не розмежовують їх чітко, а подають "змішану" класифікацію¹⁸. Така позиція не сприяє виявленню всіх властивостей термінологічної синонімії. Проте є термінологи, які чітко окреслюють види термінів¹⁹, що нам видається логічним і раціональним, оскільки не сплутуються різні ознаки синонімів, повно й виразно виявляються риси синонімічних відношень термінів в УНТТ.

В УНТТ функціонують запозичені терміни, власне українські терміни, кальки з російської мови, відповідно між членами ТСО встановлюються синонімічні відношення таких типів:

а) "запозичений термін – запозичений термін": *ксилоліт – магноліт; ліквіація – сегрегація, машинізація – механізація*. Синонімічних об'єднань такого типу в УНТТ досить багато порівняно із загальновоживаною мовою, де їх менше;

б) "запозичений термін – питомий термін": *адаптер – звукознімач; клемпа – затискач; тахометр – обертотвір*. Паралельне вживання власне українського терміна й терміна іншомовного походження забезпечує збереження самобутності УНТТ та надає їй інформаційної ідентичності з іншомовними термінологіями. Досить часто запозичений термін має перевагу над національним завдяки своїй однозначності і короткості, оскільки ізольованість запозичень у лексиці чужої мови "зберігає" їх від впливів лексико-семантичної системи, ускладнює вихід за межі термінологічного поля, сприяючи тим самим збереженню його точності. У межах цього типу виділяємо: 1) синоніми-слова, утворені за допомогою національних та іншомовних терміноелементів (*радіозавади – радіоперешкоди*); 2) синоніми-словосполучення, кожне з яких складається із запозичених і питомих компонентів (*проникність вакууму – магнітна стала*); 3) синонімічне слово /запозичене або питоме/ і словосполучення, компоненти якого є власне українськими та іншомовними (*крип – повзучість металів*);

в) "питомий термін – питомий термін": *жнивварка – жатка; прояснювач – просвітлювач; твердіння – тужавіння*;

г) "питомий термін – калька з російської мови": *вантажність – вантажопідйомність; гострозубці – кусачки; осердя – сердечник*.

Структурно-граматична характеристика термінологічних синонімічних об'єднань. До складу ТСО в науково-технічній термінології можуть входити мовні одиниці таких структурних типів: а) термін-слово – термін-слово: *випрямляч – випростувач; телеметр – далекомір*. Окремим підтипом є складні слова, що різняться терміноелементами: *радіодетонатор – радіопідричник – радіовисадник; солідол – тавот*; б) термін-словосполучення – термін-словосполучення: *індукційне поверхнєве гартування – індукційна поверхнєва термообробка; пасова передача – ступінчастошківна передача; хід різьби – лінія гвинтова*; в) термін-слово – термін-словосполучення: *газомір – газовий лічильник; перфоратор – бурильний молоток; принтер – друкувальний пристрій*; г) термін-словосполучення – термін-символ: *фазовий простір – Г-простір; множник Ланде – g-фактор; ефект Мессбауера – ядерний γ-резонанс*.

Найпоширенішими в УНТТ є термінологічні синонімічні об'єднання, які складаються з термінів-слів або термінів-словосполучень.

Синонімічні терміни-слова класифікуємо за такими параметрами:

1. За морфологічною природою (частинимовним вираженням): іменникові (*декодер – дешифратор; динамометр – силомір*); прикметникові (*автошляховий – автодорожній; антикорозійний – протирозідальний*); дієслівні (*вальцювати – прокатувати, вилуджувати – вибілювати*). Члени ТСО, як правило, належать до однієї частини мови. На відміну від загальномовної синонімії, де найбільше синонімічних прикметників і дієслів, а іменників значно менше, в УНТТ найпоширенішими є іменникові ТСО, дієслівні та прикметникові зустрічаються рідко. Це свідчить, на нашу думку, про певну відмінність термінологічних синонімічних об'єднань від синонімічних рядів слів.

2. За морфемним складом: непохідні (*бляха – жерсть; дикт – фанера*) і похідні терміни (*звукопоглинач – звуковбирач; масловідокремлювач – масловіддільник*), що властиво й загальнономовним синонімічним рядам. Більшість синонімів має споріднені слова, які виражені іншими частинами мови та між якими теж виникають синонімічні відношення (це є наочним підтвердженням системних зв'язків термінологічних одиниць): *накопичувати – нагромаджувати; накопичування – нагромадження; накопичувальний – нагромаджувальний; накопичувач – нагромаджувач* (обчисл. техн.).

Терміни-синоніми можуть різнитися словотвірними можливостями (від терміна *помпа* утворюються такі похідні: *помпування, помповий*; а від терміна *насос* – *насосний, насосно-акумувальний, насосно-компресорний, насосно-машинний, насосно-силовий*).

Як бачимо, загальнономовна природа термінів-синонімів як лексичних одиниць підтверджується їхніми структурно-граматичними властивостями. Специфіка ж синонімічних відношень в УНТТ виявляється в більших можливостях щодо структурного вираження синонімічних термінів.

Унаслідок проведеного дослідження синонімічних науково-технічних термінів визначено такі їхні ознаки: 1) однаковий (рідше – близький) зміст, зафіксований у дефініціях; 2) відсутність стилістичних та емоційно-експресивних відмінностей. Терміни-синоніми досліджуються в межах термінологічного синонімічного об'єднання, члени якого можуть різнитися походженням і структурно-граматичними особливостями. Схарактеризовано також такі типи термінологічних синонімічних об'єднань: 1) за семантичними відмінностями: абсолютні, відносні, комплексні; 2) за обсягом спільної семантики: повні й неповні.

¹Словник синонімів української мови / А.Бурячок та ін. : У 2 т. – К., 1999–2000; ²Соколовська Т. Синонімія та антонімія як базові парадигматичні класи в українській терміносистемі з генетики // Українська термінологія і сучасність : Зб. наук. праць. – К., 1998. – С. 172; ³Гречко В.А. Лексическая синонимика современного русского языка. – Саратов, 1987. – С. 132–136; *Симоненко Л.О.* Формування української біологічної термінології. – К., 1991. – С. 32–41; Соотношение интернационального и национального в общественно-политической терминологии восточнославянских языков / Отв. ред. Т.И.Панько. – Львов, 1984. – С. 116–120; ⁴Панько Т.І., Кочан І.М., Мацюк Г.П. Українське термінознавство. – Львів, 1994. – С. 181–182; ⁵Симоненко Л.О. Взнач. праця. – С. 32–38; ⁶Волкова І.В. До питання синонімії в сучасній українській фізичній термінології // Вісн. Харків. ун-ту. – Серія фі-

лол. – № 473. – Х., 2000. – С. 12–13; ⁷Кочан І.М. Синонімія у термінології // Мовознавство. – 1992. – № 3. – С. 34; ⁸Симоненко Л.О. Значч. праця. – С. 34; ⁹Панько Т.І. *та ін.* – Значч. праця. – С. 182–183; ⁹Булик-Верхола С.З. Синонімія в українській музичній термінології // Вісн. Харків. ун-ту. – Серія філол. – 2000. – № 491. – С. 264–265; ¹⁰Кочан І.М. Значч. праця. – С. 33; ¹⁰Панько *та ін.* Значч. праця. – С. 180–185; ¹⁰Симоненко Л.О. Значч. праця. – С. 38; ¹⁰Склад і структура термінологічної лексики української мови / А.В. Крижанівська, Л.О. Симоненко *та ін.* – К., 1984. – С. 113; ¹⁰Кочан І.М. Значч. праця. – С. 33; ¹⁰Панько *та ін.* Значч. праця. – С. 180; ¹¹Булик-Верхола С.З. Значч. праця. – С. 264; ¹¹Кочан І.М. Значч. праця. – С. 33; ¹¹Сергеева Г.А. Системний підхід до вивчення лексичних запозичень на рівні лексико-семантичної парадигматики (до проблеми термінологічної синонімії) // Вісн. Харків. ун-ту. – Серія філол. – 2000. – № 491. – С. 261–263; ¹¹Симоненко Л.О. Значч. праця. – С. 38; ¹²Воробйєва І.Н. Семантика музикального терміна і її динаміка // Сопоставительное изучение семантической динамики : Сб. науч. тр. – М., 1986. – С. 76–77; ¹²Молодец В.Н. Некоторые проблемы терминологической синонимии // Термин и слово : Межвуз. сб. – Горький, 1983. – С. 18–19; ¹²Худолєєва С.П. До питання про термінологічну синонімію // Мовознавство. – 1988. – № 3. – С. 60–62; ¹³Великий тлумачний словник сучасної української мови / Уклад. В.Т.Бусел. – К.; Ірпінь, 2001; ¹⁴Словник синонімів української мови. – К., 1999–2000; ¹⁵Там само; ¹⁶Іваницький Р.В., Кияк Т.Р. П'ятимовний тлумачний словник з інформатики. – К., 1995; ¹⁶Тлумачний термінологічний словник з органічної та фізико-органічної хімії: українсько-російсько-англійський / Уклад. Й.Опейда, О.Швайка. – К., 1997; ¹⁷Великий тлумачний словник сучасної української мови. – К.; Ірпінь, 2001; ¹⁷Новий тлумачний словник української мови : У 4 т. / Уклад. В.Яременко, О.Сліпушко. – К., 1998. – Т. 1–4; ¹⁸Веклинець Л.М. Структура і походження сучасної української психологічної термінології: Автореферат дис. ... канд. філол. наук за спец. 10.02.01- укр. мова. – К., 1997. – С. 17; ¹⁸Волкова І.В. Значч. праця. – С. 12–13; ¹⁸Тимошук Е.П. Специфіка системних отношеній составных анатомических терминов в современном русском языке // Вісн. Львів. ун-ту. – Серія філол. – 1990. – Вип. 21. – С. 85; ¹⁹Булик-Верхола С.З. Значч. праця. – С. 265–267; ¹⁹Молодец В.Н. Значч. праця. – С. 14–16.

Людмила Дядечко,
Київський університет імені Тараса Шевченка

ПРО ДИФЕРЕНЦІЙНІ ОЗНАКИ КРИЛАТИХ СЛІВ

Під загальним терміном "крилаті слова" традиційно об'єднуються як однокомпонентні (це фактично власні імена персонажів та назви місць дії художніх творів), так і багатоконпонентні одиниці – крилаті вислови. Ознаки останніх не раз розглядались у східнослов'янській мовознавчій літературі, але вчені не дійшли згоди щодо їхнього лінгвістичного статусу. І на практиці можна спостерігати, як крилатими називають явища споріднені, суміжні. Експеримент, проведений серед студентів-філологів, по виявленню крилатих слів – цілісно- та нарізнооформлених одиниць – у художньому тексті, насиченому різним фразеологічним та цитатним матеріалом, підтвердив широкий діапазон тлумачення терміна. Крім загальновідомих крилатих слів, що увійшли до словників із вказівкою на авторське походження, крилатими були визнані: народні прислів'я; явні цитати, що складаються з чужих слів та слів автора; цитати-ремінісценції, що вживаються без вказівок на цитатуцію, не набули узагальнюючого значення і не поширені у мовленні; фольклорні твори малих форм; гасла; кліше, штампи; канцеляризми; ідіоми; окремі оцінні слова (порів.: *Вони у мене всі орли*).

Одна з причин такого становища, як здається, – нечіткість та неповнота багатьох дефініцій¹, а також у різна інтерпретація основних параметрів крилатих слів. Насамперед це стосується типологічної частини визначень, яка